

Doporučení pro zajištění flexibilních forem výuky

(v případě nutnosti zahájit v zimním semestru 2020 nouzové distanční vzdělávání nebo nouzové hybridní vzdělávání - [terminologie](#))

Doporučení pro vedení vysokých škol

1. Zpracovat audit oběhu tištěných dokumentů a rozšířit možnost oběhu digitalizovaných dokumentů (nejen dokumenty týkající se administrativního řízení - dovolenky, cestovní příkazy, příkazy k vyplacení odměny, žádosti o přeúčtování atd., ale především dokumenty související s výukou a kontaktem studujících se studijním oddělením, vyučujícími a garanty - žádosti o uznání předmětů, žádost o přerušování studia apod.).
2. Vytvořit směrnici / pokyn prorektora / pokyn děkana / metodický pokyn pro zajištění kvality nouzové distanční a nouzové hybridní výuky - vytvořit několik rámců kvality pro různé formy nouzové distanční a hybridní výuky, ve kterých by se vyučující a studující měli pohybovat, aby bylo možné výuku považovat za kvalitní a v souladu s akreditací studijního programu.
3. Vytvořit pracovní skupinu / krizový štáb, který se bude v případě potřeby scházet prezenčně nebo on-line, řešit problémy a vyhodnocovat změny ve výuce a dávat doporučení. Členy pracovní skupiny budou nejen členové vedení vysoké školy a odborníci na distanční výuku, ale také zástupce/zástupci vyučujících a studujících.
4. Vytvořit kontaktní místo / helpdesk pro zajištění nouzové výuky a určit kontaktní osoby, na které se mohou vyučující a studující obracet pro pomoc a podporu při realizaci výuky a při řešení procesních administrativních problémů.
5. Ve spolupráci s garanty jednotlivých studijních programů a vedoucími kateder revidovat studijní plány výuky pro jednotlivé ročníky a připravit plány flexibilních úprav výuky pro několik scénářů změn (např. (1) jak bude upravena výuka v daném studijním programu, pokud nebude možné, aby byly vyučovány najednou velké studijní skupiny nad 100 studujících, (2) jak bude upravena výuka, pokud bude možné vyučovat prezenčně jen malé studijní skupiny do 15 studujících, (3) jak bude výuka upravena, pokud výuka bude muset být striktně bezkontaktní).
6. Je vhodné projít jednotlivé předměty a udělat si zcela konkrétní přehled, ve kterých předmětech dochází k problémům, které předměty jsou obtížně zajistitelné, a dopředu promyslet, jak konkrétní problémy řešit, případně prodiskutovat možnosti řešení s odborníky na distanční výuku. Dále je vhodné podívat se na plány flexibilních změn z pohledu jednotlivce, jednak z pohledu studujících (zda se při

navržených flexibilních úpravách dramaticky nezvýší náročnost studia, zda nedojde k nesmyslně postavenému rozvrhu on-line hodin apod.), jednak z pohledu jednotlivých vyučujících. Doporučujeme vytvořit cloudové prostředí, kde budou uvedeny informace o změnách jednotlivých předmětů pro jednotlivé scénáře, které budou důkladně prodiskutovány, optimalizovány a v případě potřeby využity.

7. Ve spolupráci s garanty a vedoucími kateder iniciovat, aby vyučující věnovali již nyní vyšší pozornost přípravě studijních materiálů, tvorbě multimediálních materiálů, pořízení záznamů výuky apod. a rozšířili tak významně portfolio materiálů, které jsou na vysoké škole pro studující k dispozici. Rozšířit spolupráci se specializovanými pracovišti (centrum podpory distanční výuky, audio-video centrum apod.), která mohou pomoci s přípravou studijních materiálů tak, aby vyučující nemuseli řešit technickou stránku věci (jen připraví odborný obsah), významná je také možnost zhlédnutí materiálů metodiky a návrh metodických úprav směrem k větší efektivitě materiálů (aby se z nich studující skutečně mohli dobře učit).
8. Podrobně analyzovat výsledky studentské ankety ohledně kvality realizované výuky na konci letního semestru, identifikovat problémy, se kterými se studující potýkali, a pokusit se jim v dalším období předcházet (možností je rovněž uspořádat se studujícími řízené rozhovory / ohniskové skupiny - na úrovni fakult, kateder nebo studijních programů).
9. Otevřít na jednotlivých pracovištích diskuzi o možnostech a limitech distanční a hybridní výuky, zorganizovat na jednotlivých pracovištích panelovou diskuzi (za účasti odborníků na distanční výuku i vedení pracoviště), hledat společně odpovědi na problematiku otázky a prezentovat příklady dobré praxe.
10. Podpořit pracovníky vysokých škol v dalším vzdělávání v oblasti vysokoškolské pedagogiky se specifickým zaměřením na distanční a hybridní výuku. Ze strany specializovaných pracovišť jsou k dispozici on-line kurzy, prezenční a kombinované kurzy (možnost prezenční část kurzů realizovat přímo na daném pracovišti nebo realizovat i specifický kurz připravený na míru potřebám pracoviště). Jsou k dispozici také návody a záznamy webinářů a přednášek o distančním vzdělávání pro samostudium, dále je možnost poskytnout individuální konzultace a doporučit zdroje pro samostudium, možnost poskytnout mentoring - poradit konkrétně s přípravou distanční výuky či při ní asistovat. Dopad distančního vzdělávání může být při neprofesionální didaktické reflexi i přes velké nasazení vyučujících a studujících velmi malý. Zásadou je nespoléhat jen na spontánní schopnosti vyučujících, distanční vzdělávání je v dnešní době široce didakticky propracovaný fenomén a je možné se na zajištění kvalitního distančního vzdělávání profesionálně připravit.

K sestavení těchto doporučení přispěli:

- Lucie Rohlíková, Fakulta pedagogická a Celoživotní a distanční vzdělávání Západočeské univerzity v Plzni
- Jana Vejvodová, Fakulta pedagogická a Celoživotní a distanční vzdělávání Západočeské univerzity v Plzni
- Jan Topinka, Celoživotní a distanční vzdělávání Západočeské univerzity v Plzni